

KIRGIZİSTAN

ÜLKE RAPORU

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	3
2. GENEL EKONOMİK DURUM	7
3. DIŞ TİCARET	8
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	11
5. TÜRKİYE ile TİCARET	12
EKLER:.....	14

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Kırgız Cumhuriyeti
Yönetim Şekli	Parlamberer Cumhuriyet
Nüfus	6,93 milyon
Dil	Kırgızca (resmi dil), Özbekçe, Rusça
Yüzölçümü	199 951 km ²
Başkent	Bişkek
Başlıca Şehirleri	Bişkek, Oş, Karakol, Celal Abad
Cumhurbaşkanı	Sadır Japarov
Para Birimi	Kırgızistan Somu

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar

Birleşmiş Milletler (BM), Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT), Avrupa Atlantik Ortaklık Konseyi (AAOK), Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT), Şanhay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ), Ortak Güvenlik Anlaşması Örgütü (OGAÖ), Asya'da İşbirliği ve Güven Arttırıcı Önlemler Konferansı (AİGK/CICA), Ekonomik İş Birliği Teşkilatı (EİT), İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Avrasya Ekonomik Birliği (AvEB), Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı (ICAO), Birleşmiş Milletler Endüstriyel Gelişme Örgütü (UNIDO), Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Birleşmiş Milletler Eğitim-Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO), Uluslararası Enerji Ajansı, Uluslararası Yenilenebilir Enerji Ajansı, BM Asya Pasifik Ekonomik ve Sosyal Komisyonu (ESCAP), Dünya Bankası, IMF, Avrupa Kalkınma ve İmar Bankası (EBRD), Uluslararası Finans Kuruluşu (IFC), İslam Kalkınma Bankası, Asya Kalkınma Bankası, Dünya Ticaret Örgütü (WTO), Bağlantısızlar Örgütü (gözlemci), Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi

Coğrafi Konum

Orta Asya'nın kuzeydoğusunda yer alan, Kırgızistan'ın yüzölçümü, 199 951 km²'dir. %4,4'ü su olan Kırgızistan'ın yüzölçümünün, %5,3'ünü ormanlık alanlar, %54,1'ini tarımsal alanlar, %36,2'sini ise, diğer arazi oluşturmaktadır. Kuzeyinde Kazakistan, güneydoğu ve doğusunda Çin Halk Cumhuriyeti, batısında Özbekistan, güneybatısında Tacikistan ile komşu olan Kırgızistan'ın sınırlarının toplam uzunluğu 3 878 km'dir. Kırgızistan'ın Kazakistan ile sınır uzunluğu 1 051 km, Çin Halk Cumhuriyeti ile 858 km, Özbekistan ile 1 099 km ve Tacikistan ile ise, 870 km'dir. Kırgızistan'ın denize sınırı bulunmamaktadır. Kırgızistan'ın kuzeyi ile güneyi arasındaki uzaklık 454 km, doğu ile batısı arasındaki uzaklık ise 925 km'dir.

Kırgızistan geniş çukur alanlara, derin vadilere ve yüksek dağ sıralarına sahiptir. Ortalama rakım 2 750 m'dir. En yüksek nokta (Pobeda Tepesi), deniz seviyesinden 7 439 m, en alçak nokta ise, deniz seviyesinden 132 m yükseklikteki Kara Darya'dır. Toplam alanın %94'ünden fazlasının deniz seviyesinden yüksekliği 1 000 m'yi aşar ve toplam yüzölçümünün yaklaşık %40'ı 3 000 m'den yüksektir. Kırgızistan'ın nüfusunun neredeyse tamamı 1 800 m'den daha yüksekte yaşamaktadır.

Doğu batı istikametinde 2 000 km uzunluğunda ve 400 km genişliğinde bir kara kitlesi olan Tanrı Dağları'nın yaklaşık üçte ikisi Kırgızistan toprakları içinde yer almaktadır. Tanrı Dağları doğu, batı, kuzey, güney ve orta kısımlar olmak üzere, beş bölümde ele alınabilir.

Tanrı Dağları'nın orta kesimlerinde yer alan Terskey Ala Dağı, Kırgız Sırtları, Batal Kokşaal Dağı ve Akşırak Kuyluğu ile Güney İngilçek ve Kayında buzulları özellikle dağcılık açısından oldukça önemlidir. Güney İngilçek Buzulu Çin ve Kazakistan sınırı arasında yer almakta olup, 62 km uzunluğu, 3,5 km genişliği ve 200 m kalınlığıyla dünyanın en büyük buzullarından biridir. Bölgede 7 000 m'yi aşan iki zirve (Tengri ve Pobeda), 6 000 m'yi aşan 23 zirve ve 5 000 m'yi aşan 80 zirve bulunmaktadır.

Kırgızistan'ın güneyinde yer alan Pamir Dağları'nda iklim genel olarak Tanrı Dağları'ndaki iklime benzemekle beraber daha durağan ve daha az nemlidir. Zaalaya, Türkistan ve Alay Dağları'nda bulunan zirveler özellikle dağcılık açısından önemlidir.

Ülkede genel olarak büyüklü küçüklü yaklaşık 40 000 dere ve ırmak bulunmaktadır. Kırgızistan'ın en önemli nehirleri; Narın (535 km), Çuy (221 km) ve Çatkal (205 km)'dir. Kırgız Cumhuriyeti'nde 1 923 adet göl bulunmakta ve kapladıkları alan 6 836 km²'ye ulaşmaktadır. Issık Göl (6 236 km²), Son Göl (275 km²) ve Çatır Göl (175 km²) Kırgızistan'ın en büyük gölleridir. Bunlardan en önemlisi, aynı zamanda dünyanın en büyük ikinci krater gölü olan Issık Göl'dür. 668 m derinliği ile dünyanın en derin göllerinden biri olan Issık Göl'ün kuzey ve güney kıyıları, bu kıyılara paralel uzanan Tanrı Dağları tarafından çevrelenmiştir ve bu dağlardan gelen 80 civarında irili ufaklı ırmak göle akmaktadır. Issık Göl'ün biraz tuzlu olan suyu en soğuk havalarda bile donmaz. Issık Göl sahip bulunduğu büyük su hacmiyle çevresinin iklimini de büyük ölçüde etkiler. Çevresi karla kaplı olduğu halde, kışın bölgede ılıman bir iklim hüküm sürer. Yaz aylarında ise, Kırgızistan'ın diğer bölgelerinden daha serin ve daha az nemli olmasıyla, kaliteli kumsalı ve zengin bitki örtüsü ile turistik bir cazibe noktasıdır.

Kırgızistan'ın genel bitki örtüsünü orman, makilikler, bozkır, step, çayır ve su bitkileri oluşturur. Bitki örtüsünde görülen başlıca türler ise çam, ceviz, fıstık, huş ağacı, akağaç ve kavaktır. Güneybatı Tien Şan'da bulunan ceviz ormanı özel bir öneme sahiptir.

Ülke başkent ve 7 idari bölgeye (ile) ayrılmıştır. Başkent Bişkek'e özel bir statü verilmiştir. İller ve kapsadıkları şehirler şöyledir;

1. Başkent: Bişkek
2. Çuy ili: Kant, Karabalta, Tokmak
3. Issık – Göl ili: Karakol, Balıkçı, Çolponata
4. Narın ili: Narın
5. Talas ili: Talas
6. Celalabad ili: Celalabad, Maylısuu, Taşkömür, Kökyangak
7. Oş ili: Oş, Kızılkıya, Sülükta, Özgön, Karasuu
8. Batken ili: Çonkara, Haydarkan, Çek, Cahgijer

Siyasi ve İdari Yapı

Cogorku Keneş (Kırgız Cumhuriyeti Büyük Meclisi)

Kırgız Cumhuriyeti Büyük Meclisi-Kırgız Cumhuriyeti Parlamentosu, kendi yetkileri çerçevesinde yasama ve denetim fonksiyonlarını yerine getirmekte olup, toplam 90 milletvekilinden oluşmaktadır. Büyük Meclis daimi faaliyet gösteren, parti sistemine dayalı olarak seçilen milletvekillerinden oluşmaktadır. Partiler için %0,5 bölge barajı uygulanmaktadır. Milletvekili

seçimine 25 yaştan büyük ve seçime katılma hakkına sahip Kırgız Cumhuriyeti vatandaşı katılabilir. Parlamento seçimleri 5 yılda bir yapılmaktadır.

Ayrıca, yine 5 yılda bir Cumhurbaşkanlığı seçimleri yapılmaktadır. Cumhurbaşkanlığı seçimlerine, 35 yaşından büyük, 65 yaşından küçük, Kırgızca bilen, 15 yıl süre ile ülkede ikamet etmiş olan ve en az 50 bin seçmenin imzasını toplayabilen her Kırgız Cumhuriyeti vatandaşı katılabilir. İki turlu yapılan seçimlerde, 1'inci turda katılan seçmenlerin %50'den fazlasının oyunu alan seçilmiş olur. Çoğunluğun sağlanamaması halinde 2'nci tura en çok oy alan iki aday katılır. Bu turda %50'nin üstünde oy toplayan aday seçilmiş olur.

Anayasaya göre yasalar Büyük Meclise sunulmaktadır. Büyük Meclis, yasa üzerinde değişiklikler yaptıktan sonra bir ay içinde Kırgız Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın onayına sunmaktadır. Kırgız Cumhuriyetinde yürütme Hükümet tarafından yerine getirilir. Kırgız Cumhuriyeti Anayasası ile hükümete, Cumhurbaşkanı ve Parlamento'ya tanınan yasama ve denetim yetkisi dışındaki tüm devlet yönetimi konularında karar verme yetkisi tanınmış bulunmaktadır. Yürütme organları bakanlıklar, devlet hizmet başkanlıkları ve devlet ajans müdürlükleri olarak örgütlenmiştir. Başbakan, büyük meclisin onayı ile Cumhurbaşkanı tarafından atanmaktadır. Bakanlar Kurulu başbakan, başbakan yardımcısı ve 14 bakandan oluşmaktadır.

Anayasaya göre Cumhurbaşkanı devlet organlarının koordinatörü durumundadır. Ancak Anayasa'da, yürütme ile ilgili olarak kararname çıkartma, iptal etme ve değişiklikler yapma yetkisi bulunması nedeniyle Cumhurbaşkanı yürütmenin nihai karar makamı niteliğini korumaktadır.

Devlet iktidarını temsil eden Cumhurbaşkanı, Anayasadan kaynaklanan geniş yetkilerle donatılmıştır. Devletin egemenliği ve dokunulmazlığına yönelik tedbirleri alır, savunma, devlet organlarının işleyişini ve koordinasyonunu sağlar, devletin iç ve dış siyasetini belirler, hükümet yapısını ve hükümet üyelerini tespit eder, Parlamento teklifi ile başbakanı onaylar, başbakan veya hükümetin istifası ile ilgili kararları alır, idari kuruluşların yöneticilerini atar.

Nüfus ve İstihdam

2023 yılında 7 milyon kişi ile dünyada 101. sırada yer alan Kırgızistan nüfusunun 2028 yılında 8 milyon kişi olacağı tahmin edilmektedir. Nüfusun 1,3 milyonu Başkent Bişkek'te yaşamaktadır.

Nüfusun yaşlara göre dağılımı:

0-14 yaş: 30.39% (erkek 930,455/kadın 882,137)
15-24 yaş: 15.7% (erkek 475,915/kadın 460,604)
25-54 yaş: 40.02% (erkek 1,172,719/kadın 1,214,624)
55-64 yaş: 8.09% (erkek 210,994/kadın 271,480)
65 yaş ve üstü: 5.8% (erkek 132,134/kadın 213,835) (2020 tahmin)

Ülkedeki işsiz sayısının toplam işgücüne oranının 2020 yılında %7 olacağı ve işsizliğin yüksek olduğu ülkeler arasında 54. sırayı alacağı tahmin edilmektedir.

Dođal Kaynaklar

Bağımsızlık ncesi dönemde altın, kömür, uranyum ve antimon Kırgız Cumhuriyeti'nin madencilik sektörüne damgasını vurmuştur. Kırgızistan'da çok sayıda altın maden yatağı bulunmaktadır. Halihazırda, iştelen en büyük altın maden yatakları: Kumtor (104 tondan fazla altın rezervi bulunmaktadır), Ceruy ve Taldı-Bulak-Levoberejnıy, Makmal, Bozumak, Iştamberdı, Unkur-Taşt, Tereksay'dır.

1996 yılında Tien Şan dağlarında Kumtor altın madeninin faaliyete geçmesiyle altın üretimi toplam sanayi üretiminin %40'ına ulaştırır. Mevcut rezervlerle Kumtor altın madeninin 2026 yılına kadar faaliyetine devam etmesi beklenmektedir. Kumtor Baştent Biştkek'in 350 kilometre güney doğusunda ve Çin sınırına 60 kilometre mesafede bulunmaktadır. Maden bugüne kadar yaklaşık 304 ton altın üretmiştir.

Altın madenciliği dırında madencilik sektörü geliştmemiştir. Özellikle kömür madenciliğinde yatırım yetersizliği gözlemlenmekte ve bu alandaki faaliyetler esas olarak devlet eliyle yürütülmektedir.

Uranyum madenciliği Minkuşt, Aktuz, Kajısay ve Maylısu bölgelerinde verim dştklğ nedeniyle durmuşt bulunmaktadır.

Diğer bölge ülkeleriyle karşılaştırıldığında, Kırgız Cumhuriyeti'nde petrol ve doğalgazın ekonomiye katkısı göz ardı edilebilir bir seviyede bulunmaktadır. 2020 yılında 1 bin varil/gün'lük ham petrol üretimi ile 116 ülke arasında 109. sıradadır. Ülkenin 2020 yılında ise 1 milyar feet³'lk doğalgaz üretimi gerçekleştirmiştir. Kömür ve linyit üretimi ise 2,4 milyon ton olarak gerçekleştirmiştir.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2021	2022	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*
GSYİH (Cari Fiyatlar-milyar \$)	9,26	11,67	12,68	13,66	14,69	15,65	16,55	17,38
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar-%)	5,5	6,3	3,4	4,3	3,9	4	4	4
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar-Ş)	1 391	1 718	1 830	1 930	2 033	2 123	2 199	2 261
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	11,9	13,9	11,7	8,6	6,6	5,5	4,8	4
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-8	-46,5	-20	-6,1	-5,9	-4,8	-4,5	-4,2
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	9	9	9	9	9	9	9	9
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	56,2	49,2	47	46,1	46	46,1	46,8	47,9

Kaynak: IMF

*: Tahmin

Kırgızistan, büyük ölçüde altın ihracatına dayanan küçük ve gelişmekte olan bir ekonomidir. İşçi dövizleri, büyümenin önemli bir itici gücü ve önemli bir döviz kaynağıdır. Tacikistan'dan sonra bölgede, kişi başına düşen GSYİH'nın en düşük olduğu ikinci ülkedir.

Bağımsızlığın ardından Kırgızistan, yasal altyapının iyileştirilmesi ve arazi reformunun başlatılması gibi piyasa reformlarını hızla uygulamaya koymuştur. 1998 yılında Kırgızistan, Dünya Ticaret Örgütü'ne kabul edilen ilk Bağımsız Devletler Topluluğu ülkesi oldu. Hükümet, kamu kuruluşlarının çoğunu özelleştirdi. Bu reformlara rağmen, ülke 1990'ların başında üretimde ciddi bir düşüş yaşadı ve küresel mali kriz ve azalan petrol fiyatları Orta Asya'daki ekonomileri küçülttüğü için son yıllarda yine yavaş büyüme hızı ile karşı karşıya kalmıştır.

Tarım ve madencilik sektörleri eskiden beri güçlü olarak tanımlanan sektörlerdir. Bunların yanı sıra, inşaat ve enerji ile ulaştırma, ticaret ve catering gibi hizmet sektörü alanlarında da sağlıklı bir büyüme gözlemlenmektedir.

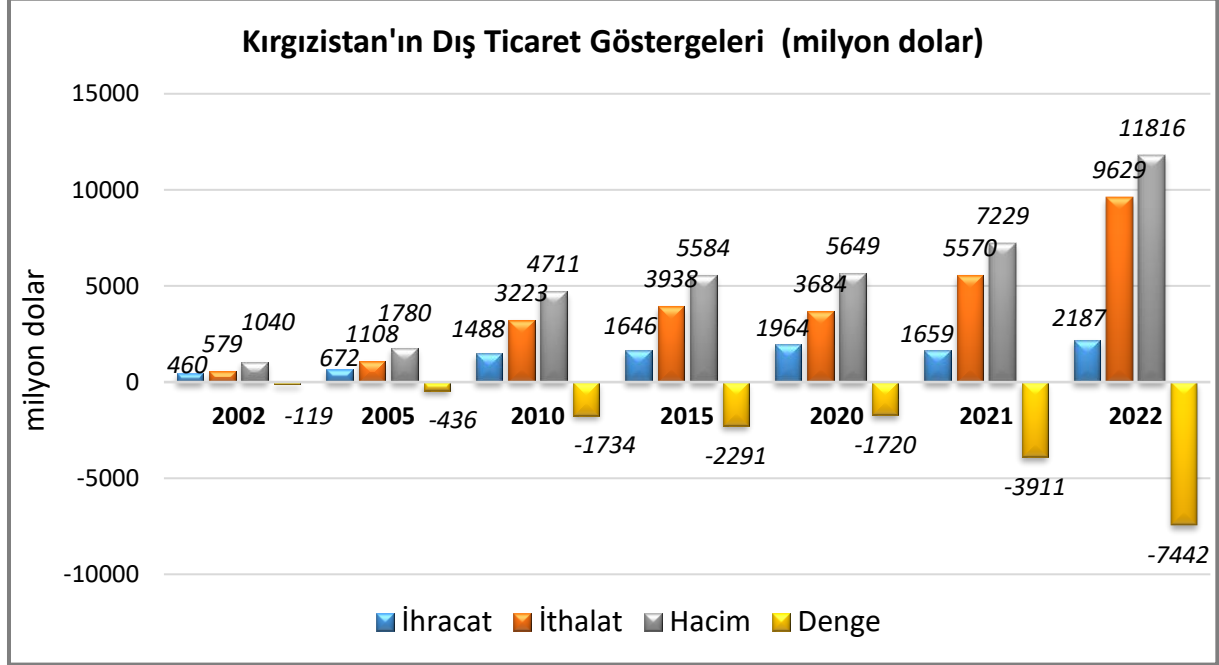
Rusya ve Kazakistan'da çalışan Kırgız vatandaşların gelirleri ülkenin GSYİH'sinin %25'inden fazlasını oluşturmaktadır.

Ülke ekonomisi 2023 yılında, küresel altın fiyatlarının durumuna ve Rusya'dan gelecek olan havale girişlerine göre şekil alacaktır. Ayrıca Çin'deki toparlanma, düşen küresel petrol fiyatları, geniş ticaret açığında kısmi rahatlama sağlanması ve ekonomideki yapısal kırılganlıklardan korunması beklenmektedir.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Ülkenin Dış Ticareti

Kaynak: Trademap, Kırgızistan Verileri

Kırgızistan'ın denize kıyısı olmaması ve ithalata bağımlılığı, Eski Sovyetler Birliği ülkeleri dışında ticaret ilişkilerini geliştirmesinde önemli bir engel teşkil etmiştir. 1997 yılından itibaren artan altın ihracatı sayesinde yenedünya pazarlarına ulaşılmış, ne var ki, altın ihracatında yoğunlaşılması da ihracatta ürün çeşitliliğinin gelişmesine engel olmuştur.

2022 yılında yaklaşık 2,2 milyar dolarlık ihracatla dünyada 141. sırada olan ülkenin ihracat yaptığı başlıca ülkeler Rusya, Kazakistan, Özbekistan, Türkiye ve BAE'dir. Ülkenin ihracatında Türkiye %6,4 pay ile 4. sıradadır.

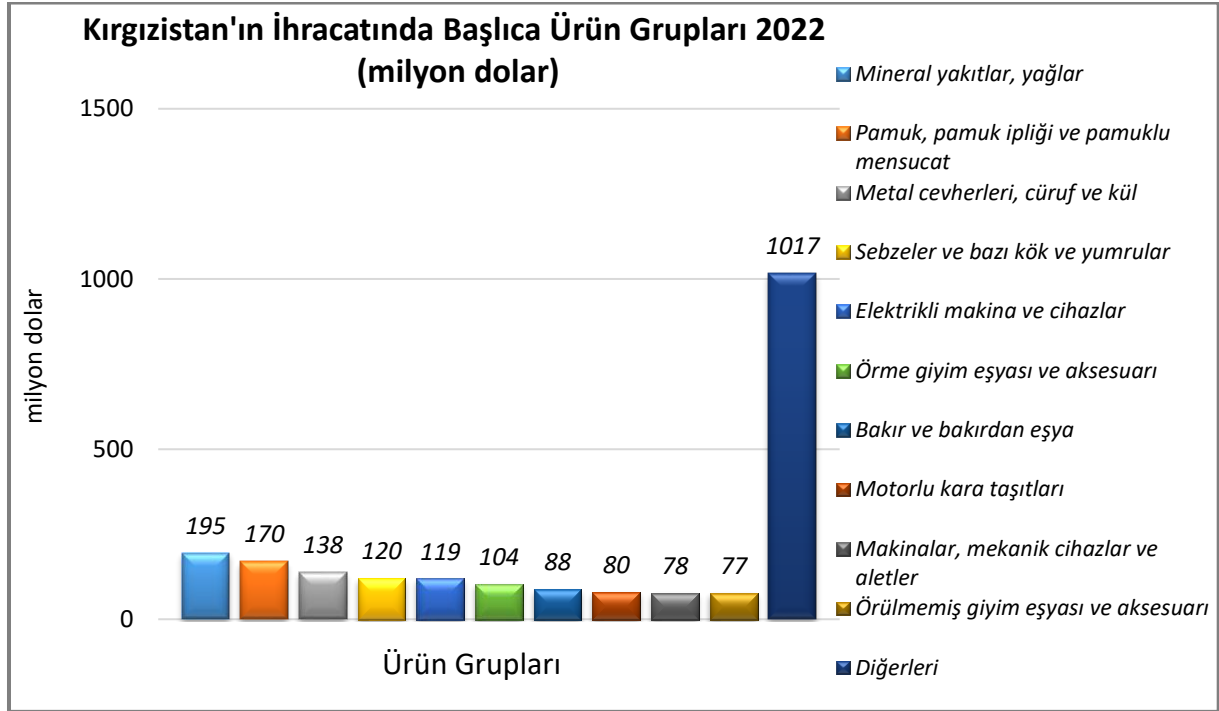
Ülkenin 2022 yılında ihraç ettiği başlıca ürünler: petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar; kıymetli metal cevherleri ve konsantreleri; bakır döküntü ve hurdaları; kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış) ve pamuk ipliği (dikış ipliği hariç) (ağırlık itibariyle pamuk oranı >= %85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)dir.

2022 yılında 10 milyar dolarlık ithalatla dünyada 113. sırada olan ülkenin ithalat yaptığı başlıca ülkeler Çin, Rusya, Kazakistan, Türkiye ve Özbekistan'dır. Ülkenin ithalatında Türkiye %5,1 pay ile 4. sıradadır.

2022 yılında ithal ettiği başlıca ürünler: petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar; örme mensucat (en > 30cm, elastomerik/kauçuk iplik >= %5); otomobiller; adi metallere donanım, tertibat vb. eşya (mobilya, kapı, pencere, bavul, askılık vb. için); ayakkabı aksamı, iç taban, topuk rampası, getr, tozluk, dizlik vb. ve bunların aksamıdır.

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

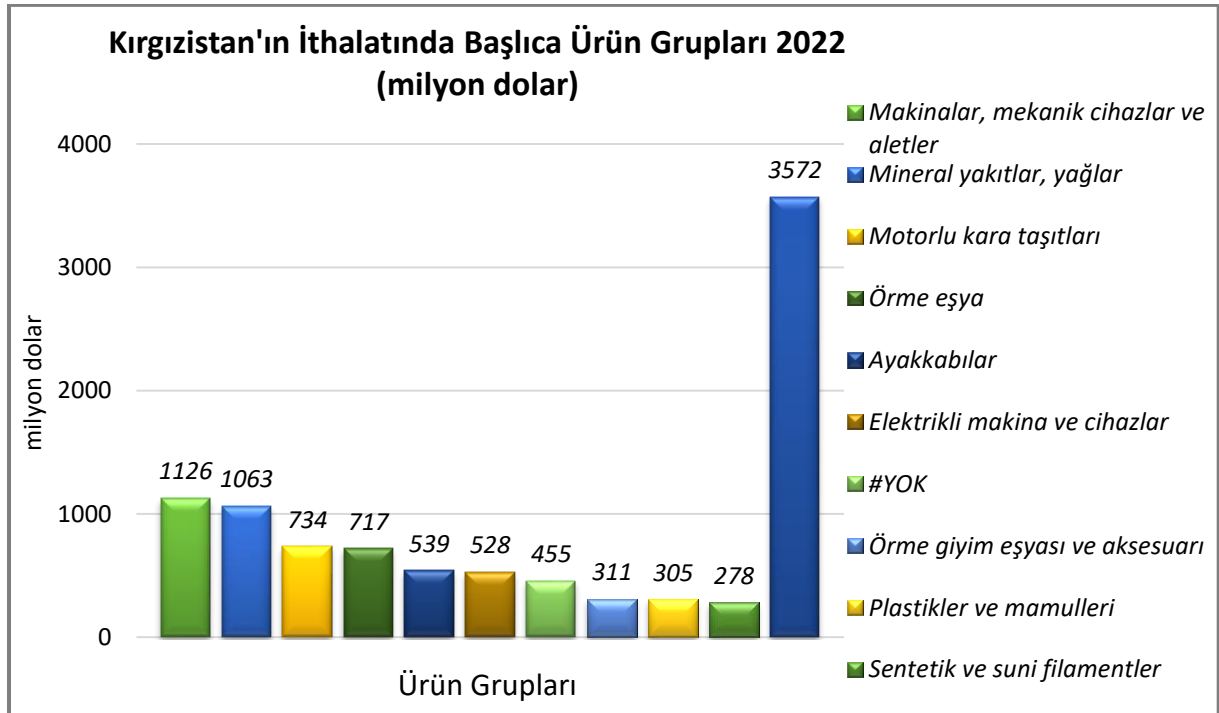
İhracat

Kaynak: Trademap, Kırgızistan Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

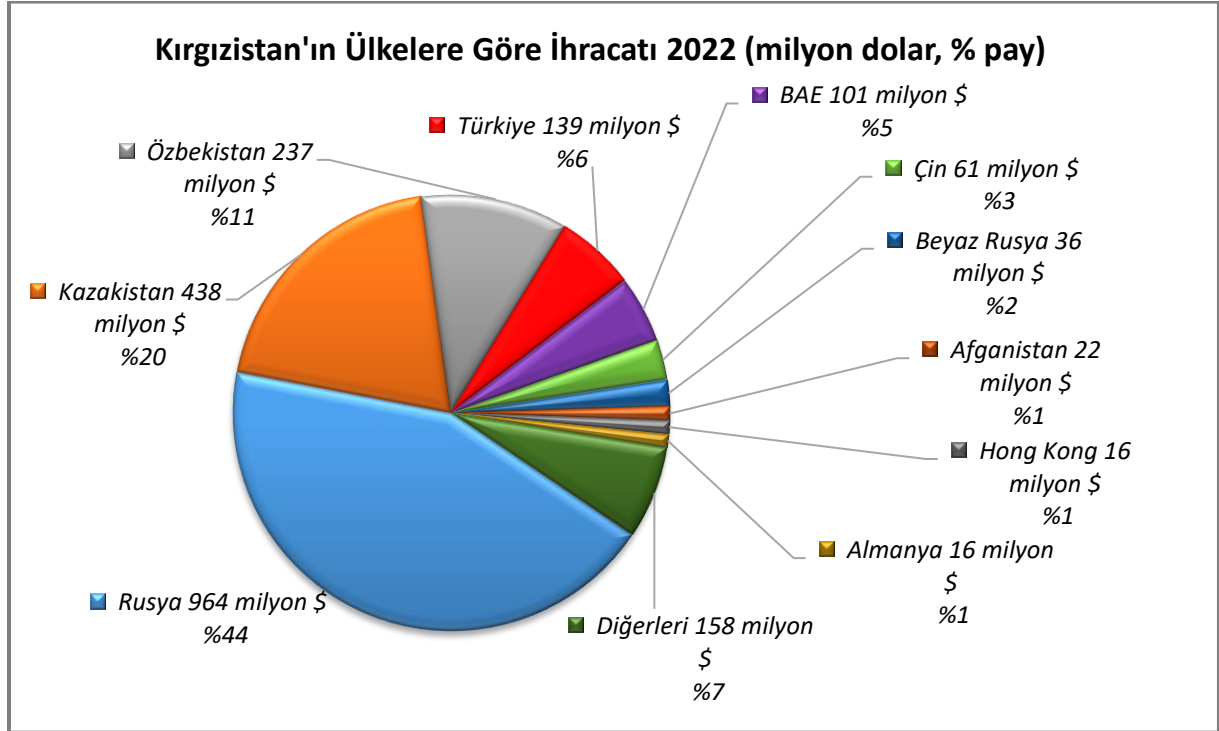

Kaynak: Trademap, Kırgızistan Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

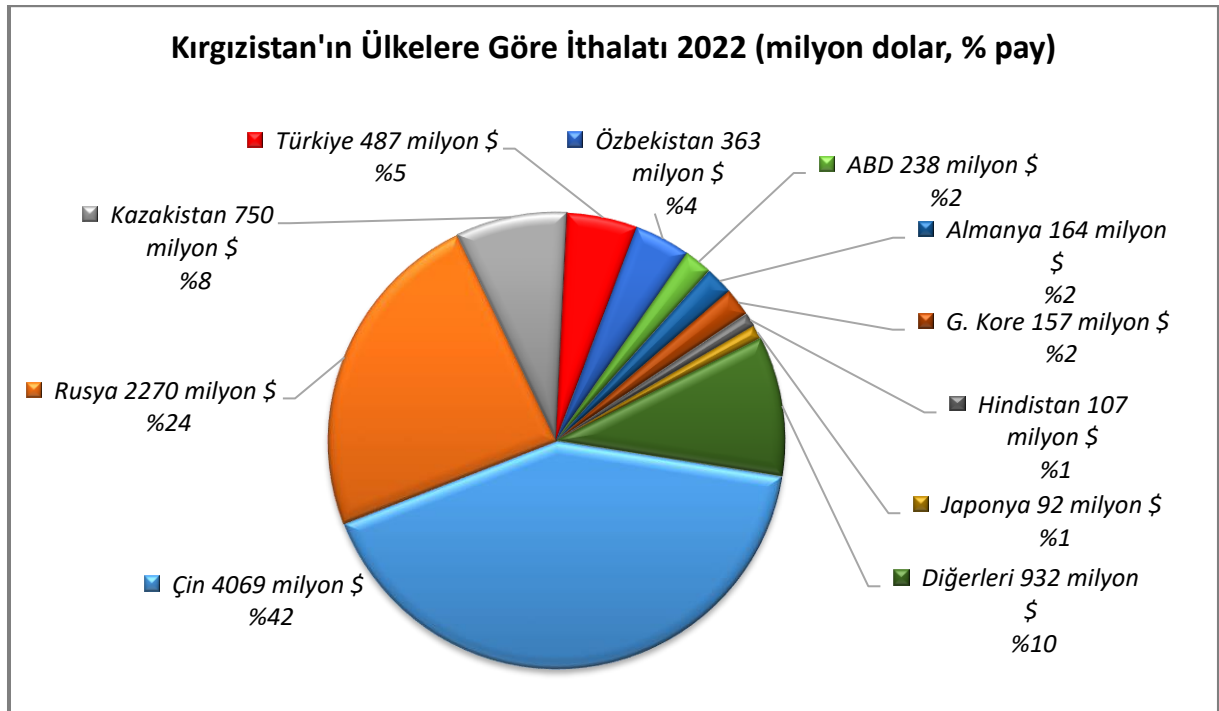
Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

Kaynak: Trademap, Kırgızistan Verileri
[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak: Trademap, Kırgızistan Verileri
[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Kırgızistan, 2022 yılında 291 milyon dolar doğrudan yabancı yatırım çekmiştir. Ülkenin 2022 yılında toplam yabancı sermaye stoğu yaklaşık 6 milyar dolara ulaşmıştır. Madencilik sektörü Kırgızistan'da önemli yatırım sektörlerinden biridir.

Doğrudan Yabancı Yatırım İstatistikleri

	2021	2022*	2023*	2024*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon \$)	226,20	290,90	700,00	650,00
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH ya oranı (%)	2,59	2,66	5,40	4,30
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	5 637,20	6 006,40	6 706,00	7 356,00
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon \$)	334,50	457,90	100,00	50,00
Ülke dışına yapılan doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	893,30	307,00	207,00	157,00

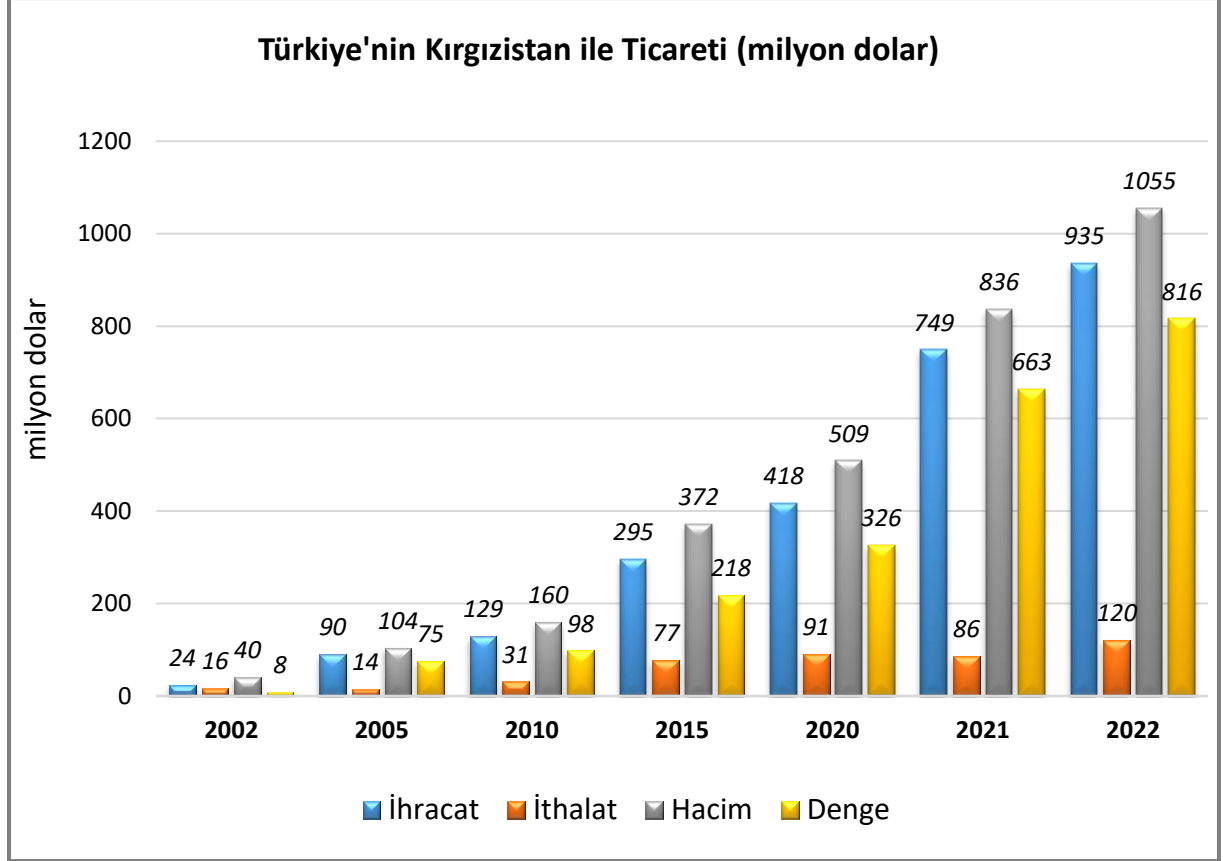
Kaynak: EIU

*: Tahmin

5. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

Türkiye-Kırgızistan Dış Ticareti

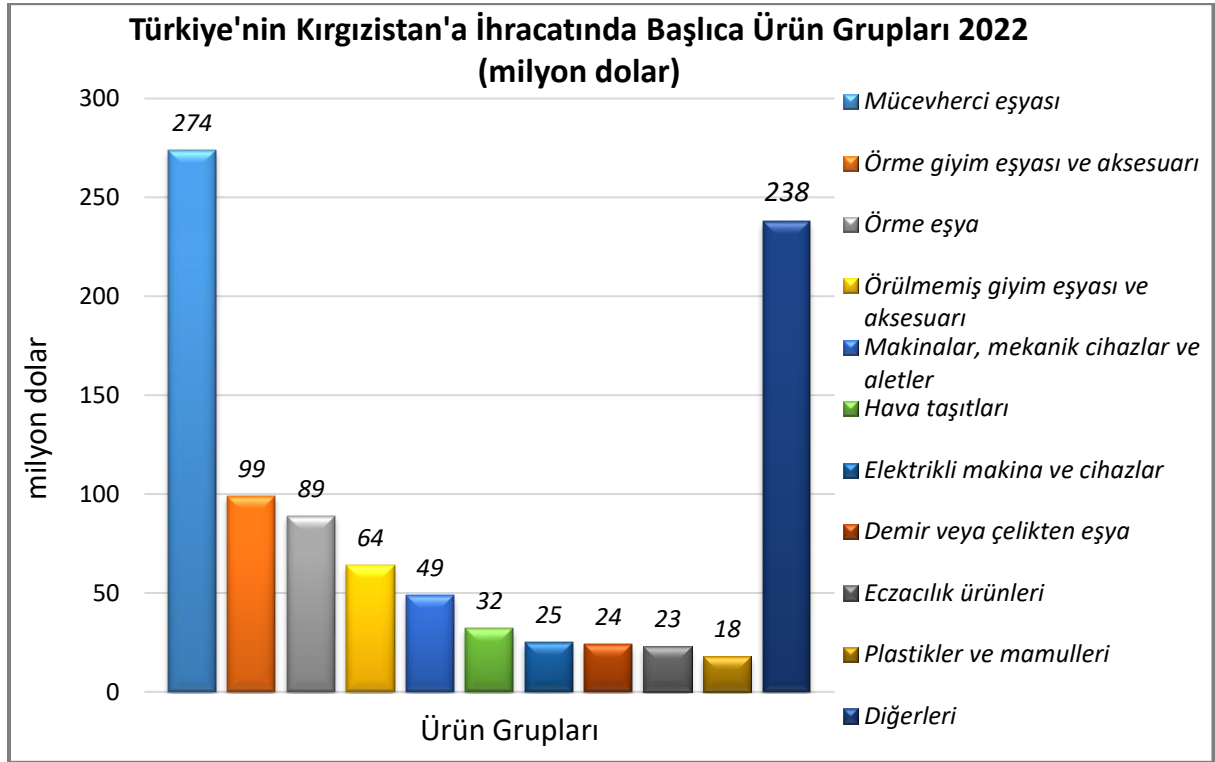
Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

2022 yılında ülkeye ihracatımız yaklaşık 1 milyar dolar olmuştur. İhraç ettiğimiz başlıca ürünler: mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallerle kaplama metallere); diğer örme mensucat; tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim örme eşyası; diğer örme mensucat ve erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şortlar (yüzme kıyafeti hariç) dir.

2022 yılında ülkeden ithalatımız ise 120 milyon dolardır. İthal ettiğimiz başlıca ürünler ise pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş); altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde); kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış); petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar ve diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş) dir.

2022 yılında Kırgızistan ile ticarete Türkiye'nin 816 milyon dolar dış ticaret fazlası vermiştir.

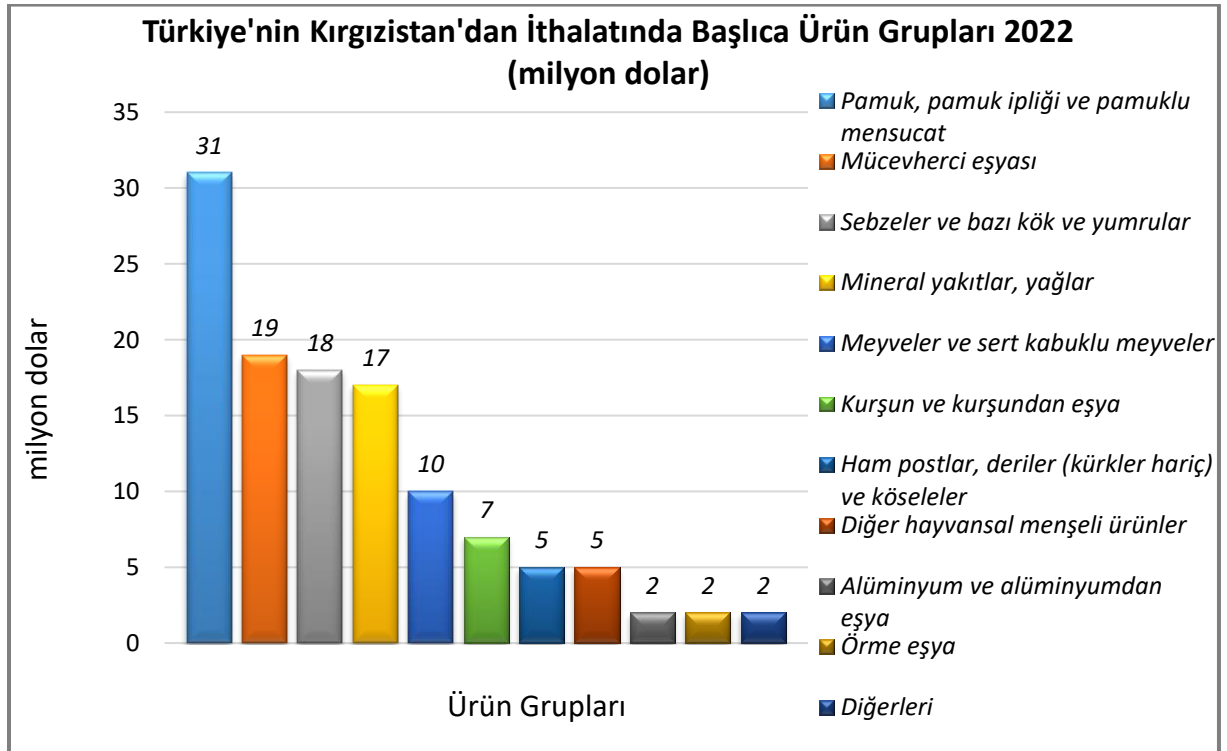
Türkiye'nin Kırgızistan'a İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Kırgızistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

EKLER:***EK-1: Kırgızistan'ın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)***

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%, 2022)	Değişim (%, 2021- 2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			1 964 466	1 658 949	2 186 721	100	31,8
1.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	44 391	68 236	143 546	6,6	110,4
2.	2616	Kıymetli metal cevherleri ve konsantreleri	163 591	141 254	133 881	6,1	-5,2
3.	7404	Bakır döküntü ve hurdaları	28 573	72 499	87 235	4	20,3
4.	0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	63 500	69 937	86 614	4	23,8
5.	5205	Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibariyle pamuk oranı >=%85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	56	4	84 523	3,9	2112975
6.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	864	54 331	83 295	3,8	53,3
7.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	30 482	41 489	55 321	2,5	33,3
8.	6004	Diğer örme mensucat (en>30cm, elastomerik/kauçuk iplik=>%5)	29	124	50 604	2,3	40709,7
9.	7214	İnşaat demiri	1 198	22 865	49 869	2,3	118,1
10.	5209	Pamuklu mensucat (ağırlık itibariyle %85 veya daha fazla pamuk içeren ve m2 ağırlığı 200 gr. ı geçenler)	0	8	47 931	2,2	599037,5
11.	0104	Canlı koyun ve keçiler	5 166	1 091	47 690	2,2	4271,2
12.	3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri	28 039	29 984	43 712	2	45,8
13.	8302	Adi metallere donanım, tertibat vb. eşya (mobilya, kapı, pencere, bavul, askılık vb. için)	267	456	41 130	1,9	8919,7
14.	7005	Float cam ve yüzeyi taşlanmış veya parlatılmış cam (plakalar halinde)	27 592	87 773	40 178	1,8	-54,2
15.	5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	26 785	34 413	37 386	1,7	8,6

Kaynak: Trademap, Kırgızistan Verileri

EK-2: Kırgızistan'ın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%, 2022)	Değişim (%, 2021- 2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			3 684 109	5 570 126	9 629 078	100	72,9
1.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	469 800	719 795	866 836	9	20,4
2.	6004	Diğer örme mensucat (en>30cm, elastomerik/kauçuk iplik=>%5)	35 095	198 570	539 588	5,6	171,7
3.	8703	Otomobiller	74 258	147 949	538 681	5,6	264,1
4.	8302	Adi metallere donanım, tertibat vb. eşya (mobilya, kapı, pencere, bavul, askılık vb. için)	15 861	40 321	442 555	4,6	997,6
5.	6406	Ayakkabı aksamı, iç taban, topuk rampası, getr, tozluk, dizlik vb. ve bunların aksamı	7 542	48 309	365 254	3,8	656,1
6.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	133 000	155 119	257 956	2,7	66,3
7.	5407	Sentetik filament iplikten dokunmuş kumaşlar	41 865	64 741	213 304	2,2	229,5
8.	8452	Dikiş makinaları, dikiş makinaları için imal edilmiş mobilya, tabla ve mahfazalar	4 267	49 277	209 843	2,2	325,8
9.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	186 691	168 746	203 521	2,1	20,6
10.	6402	Dış tabanı ve yüzü kauçuk veya plastik maddeden olan diğer ayakkabılar	44 099	75 995	134 518	1,4	77
11.	8422	Bulaşık, şişe vb. yıkama ve kurutma makinaları, şişe, kutu çuval vb. doldurma, etiketleme makinaları vb.	5 362	4 578	112 633	1,2	2360,3
12.	6002	Diğer örme mensucat (en<=30cm, elastomerik/kauçuk iplik=>%5)	456	914	101 931	1,1	11052,2
13.	5810	Parça, şerit veya motif halinde işlemler	3 818	13 004	97 562	1	650,2
14.	7214	İnşaat demiri	54 199	80 681	89 142	0,9	10,5
15.	8473	84.69 ila 84.72 pozisyonlarındaki makina ve cihazlarda kullanılmaya elverişli aksam-parça-aksesuarlar (kutulu, kılıf vb.)	1 290	6 668	89 118	0,9	1236,5

Kaynak: Trademap, Kırgızistan Verileri

EK-3: Kırgızistan'ın Ükelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (% 2021-2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		1 964 466	1 658 949	2 186 721	100	31,8
1.	Rusya	241 577	412 926	963 507	44,1	133,3
2.	Kazakistan	293 863	374 747	438 149	20	16,9
3.	Özbekistan	152 549	180 143	236 627	10,8	31,4
4.	Türkiye	74 586	90 641	139 355	6,4	53,7
5.	BAE	9 070	54 760	100 833	4,6	84,1
6.	Çin	43 235	64 091	60 800	2,8	-5,1
7.	Beyaz Rusya	10 659	15 405	35 673	1,6	131,6
8.	Afganistan	1 259	14 370	21 573	1	50,1
9.	Hong Kong	977	22 908	16 278	0,7	-28,9
10.	Almanya	13 089	12 513	15 797	0,7	26,2
11.	Belçika	12 581	7 566	14 772	0,7	95,2
12.	İran	1 638	960	13 452	0,6	1301,3
13.	Sırbistan	5 555	8 734	9 608	0,4	10
14.	Malta	578	1 272	8 166	0,4	542
15.	Lübnan	922	0	6 194	0,3	0

Kaynak: Trademap, Kırgızistan Verileri

EK-4: Kırgızistan'ın Ükelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (% 2021-2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		3 684 109	5 570 126	9 629 078	100	72,9
1.	Çin	736 835	1 463 341	4 069 465	42,3	178,1
2.	Rusya	1 316 005	1 872 483	2 270 003	23,6	21,2
3.	Kazakistan	500 158	684 791	749 587	7,8	9,5
4.	Türkiye	194 775	321 123	487 334	5,1	51,8
5.	Özbekistan	188 824	316 530	362 608	3,8	14,6
6.	ABD	120 307	100 228	238 408	2,5	137,9
7.	Almanya	51 595	62 712	164 085	1,7	161,6
8.	G. Kore	47 622	54 435	156 538	1,6	187,6
9.	Hindistan	41 717	45 483	107 390	1,1	136,1
10.	Japonya	22 103	18 278	92 046	1	403,6
11.	Türkmenistan	7 161	32 771	77 428	0,8	136,3
12.	Beyaz Rusya	35 230	56 578	68 110	0,7	20,4
13.	Litvanya	22 761	32 052	66 688	0,7	108,1
14.	Fransa	27 174	36 794	59 621	0,6	62
15.	Brezilya	2 780	6 829	45 778	0,5	570,3

Kaynak: Trademap, Kırgızistan Verileri

Ek-5: Türkiye'nin Kırgızistan'a İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (% 2021-2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			417 547	749 472	935 299	100	24,8
1.	7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallerle kaplama metallere)	84 212	239 229	273 486	29,2	14,3
2.	6006	Diğer örme mensucat	33 380	49 634	44 386	4,7	-10,6
3.	6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	10 721	16 478	29 944	3,2	81,7
4.	6004	Diğer örme mensucat (en>30cm, elastomerik/kauçuk iplik=>%5)	33 286	39 342	25 962	2,8	-34
5.	6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	5 047	11 018	24 390	2,6	121,4
6.	6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	7 948	15 989	22 539	2,4	41
7.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	19 653	20 799	22 296	2,4	7,2
8.	7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	13 268	17 306	17 564	1,9	1,5
9.	2008	Yer fıstığı ve diğer kabuklu yemiş ve meyve konserveleri	3 407	7 404	16 948	1,8	128,9
10.	6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb. (yüzme kıyafetleri hariç)	10 266	8 968	15 689	1,7	74,9
11.	5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	4 274	7 788	15 339	1,6	97
12.	5407	Sentetik filament iplikten dokunmuş kumaşlar	7 232	13 879	14 449	1,5	4,1
13.	6001	Örme tüylü mensucat	6 106	10 187	13 673	1,5	34,2
14.	6104	Kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, etek, pantolon, tulum ve şort (örme)(yüzme kıyafeti hariç)	5 036	10 068	12 331	1,3	22,5
15.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	5 962	11 819	10 744	1,1	-9,1

Kaynak: Trademap, Türkiye verileri

Ek-6: Türkiye'nin Kırgızistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (% 2021-2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			91 159	86 461	119 553	100	38,3
1.	5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	24 781	33 492	30 673	25,7	-8,4
2.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	24 755	6 203	18 612	15,6	200
3.	0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	18 356	18 635	15 597	13	-16,3
4.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	0	0	14 317	12	0
5.	0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	1 016	5 233	9 022	7,5	72,4
6.	7801	İşlenmemiş kurşun	795	7 308	7 385	6,2	1,1
7.	4101	Sığır (bufalo dahil) ve at cinsi hayvanların ham post ve derileri	525	1 145	4 739	4	313,9
8.	0511	Başka yerde belirtilmeyen hayvansal ürün ve (yenmeyen) cansız hayvan	937	1 454	3 392	2,8	133,3
9.	2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	0	0	3 122	2,6	0
10.	0711	Geçici olarak konserve edilmiş sebzeler	915	1 648	2 723	2,3	65,2
11.	0504	Hayvan bağırsak, mesane ve midesi (taze, soğutulmuş, dondurulmuş, tuzlanmış, salamura, kurutulmuş veya tütsülenmiş)	696	1 254	1 748	1,5	39,4
12.	7602	Alüminyum döküntü ve hurdaları	211	879	1 517	1,3	72,6
13.	6006	Diğer örme mensucat	54	0	1 502	1,3	0
14.	8110	Antimon ve antimondan eşya (döküntü ve hurdalar dahil)	0	166	947	0,8	470,5
15.	7601	İşlenmemiş alüminyum	79	1 498	822	0,7	-45,1

Kaynak: Trademap, Türkiye verileri

Kayseri'nin Kırgızistan'a İhracatı	
Yıl	ABD \$
2022	8.858.227
2023	10.878.537
Oran	22,81%

Kayseri'nin Kırgızistan'a 2024 İhracatı	
Yıl	ABD \$
2024	354.058

Kaynak: TÜİK